

QAZAQ

YNIVERSITETI

№14 (1765)
1 қыркүйек
2020 жыл

www.kaznu.kz

facebook.com/KazakhNationalUniversity

vk.com/kazuniversity

instagram.com/KAZNU_FARABI

ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

В КазНУ им. аль-Фараби на расширенном заседании Ученого совета состоялось обсуждение Послания Президента Касым-Жомарта Токаева народу Казахстана, определяющего основные векторы реформ и дальнейшего поступательного социально-экономического и политического развития страны в современных условиях.

В Казахстане отметили 25-летие действующей Конституции Республики, которая является основой успешного развития страны.

КОНСТИТУЦИЯ – ОСНОВА УСПЕШНОГО РАЗВИТИЯ

Государственные структуры, правоохранительные органы, вся юридическая ответственность подвела итоги работы нашей Конституции, оценив ее политико-правовое значение, проблемы и перспективы развития и претворения в жизнь ее положений.

Историческое значение Конституции Республики Казахстан как основы поступательного экономического, политического и социального развития страны неоднократно отмечалось руководителями государства. Президент РК К.-Ж.К. Токаев подчеркнул: «Конституция Казахстана, вобрав в себя лучший мировой опыт и практику, а также исторические и национальные традиции, служит прочным фундаментом единства народа и Независимости нашего государства».

Важность Конституции как исторического документа и нормативного акта, лежащего в основе прогрессивного движения Казахстана во всех сферах жизни общества, подчеркивается государственными деятелями, ведущими учеными, представителями вузовской общественности Республики, преподавателями и студентами.

Продолжение на 2 стр.

Важные и конкретные поручения Главы государства направлены, прежде всего, на реализацию анти- и посткризисных мер и повышение уровня благосостояния народа. Ректор КазНУ академик Галым Мутанов отметил, что в Послании особое внимание Президент уделил дальнейшей диверсификации экономики, повышению конкуренции, развитию малого и среднего бизнеса, мощной социальной поддержке, которая необходима населению в сложный период пандемии.

Он подчеркнул, что в поле пристального внимания Президента остаются качественный рост человеческого капитала через поддержку образования, науки и здравоохранения. Важные задачи в условиях распространения пандемии ставятся в Послании перед системой образования. Президент поручил разработать концепцию непрерывного образования, активно внедрять альтернативные варианты обучения и сертификацию профессиональных навыков, повысить ответственность высших учебных заведений за качество подготовки специалистов. Руководитель КазНУ отметил, что в этой связи стоит задача вывести созданную университетом платформу открытого образования moocs.kz на качественно новый международный конкурентоспособный уровень.

Как отметил Президент, в профессиональном образовании ставка должна делаться на подготовку новой волны предпринимателей. Поэтому предмет «Основы предпринимательства» должен изучаться на всех уровнях образования – от школ до вузов. Сегодня в КазНУ действуют более 20 студенческих бизнес-инкубаторов, где реализуются 75 студенческих стартапов и инновационных проектов. Траектория обучения направлена на то, чтобы по окончании университета

выпускники не искали работу, а сами создавали новые рабочие места путем открытия малых инновационных предприятий.

Приоритетной сферой в Послании обозначено здравоохранение. Пандемия коронавируса выявила системные проблемы в медицине, в том числе и дефицит профессиональных кадров. Касым-Жомарт Кемелевич поручил на основе долгосрочного прогноза обеспечить подготовку кадров для медучреждений. Следует отметить, что КазНУ активно работает в этом направлении и в партнерстве с ведущими зарубежными вузами осуществляет подготовку специалистов на медицинском факультете, впервые созданном на базе классического университета.

Выступившие на онлайн-заседании Ученого совета преподаватели и ученые, поддерживая Президента, отметили, что Послание – это своевременная и тщательно выверенная стратегия, которая даст мощный импульс проводимым реформам. Реализация комплексных мер, предложенных Главой государства, позволит обеспечить устойчивое развитие страны на современном этапе и занять достойное место в мировом сообществе.

По итогам обсуждения на Ученом совете КазНУ была принята комплексная дорожная карта по реализации Послания. Она предусматривает выполнение поручений Президента, в том числе по внедрению результатов научных исследований в реальный сектор, развитию «зеленой» экономики и ИТ-сферы, обеспечению в условиях пандемии качественного образования и формирования у обучающихся высоких профессиональных компетенций, социальной поддержке студентов и преподавателей.

Соб. корр.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да ректораттың кеңейтілген отырысында ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша сөйлеген сөзінің негізгі тұжырымдарын талқылады.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ЖҰМЫСТЫ ЖАНДАНДЫРУ

Мемлекет басшысы түрлі салалардағы сыбайлас жемқорлыққа алып келетін жағдайларға сапалы талдау жүргізу қажеттігін атап өтті. Бұл бағыттағы қызметтің тиімділігін бағалау анықталған пара фактілерінің санына емес, «сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, тәуекелдерін азайту және мемлекеттік қызметтерді алу кезіндегі кедергілерді жою бойынша қабылданатын шараларға негізделуі тиіс».

Күн тәртібі бойынша әдеп және сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкіл, проректор Шолпан Жаманбалаева сөз алды. Ол әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу, болдырмау және тәуекелдерін төмендету бойынша жүйелі жұмыс жүргізілуде деп атап өтті.

Жалғасы 3-бетте

КЕЛЕЛІ КЕҢЕС

2-бет

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ПЕН
АДАМГЕРШІЛІКТІҢ
БИІК СИМВОЛЫ

6-бет

ӘЛЕУМЕТТІК
ЖАУАПКЕРШІЛІК
ТРАЕКТОРИЯСЫ

8-бет

Продолжение. Начало на 1 стр.

Ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби академик Г.М. Мутанов отмечает: «Конституция Республики Казахстан создала необходимую правовую основу, благодаря которой в республике была создана эффективно действующая модель современной рыночной экономики, обеспечена политическая стабильность и межнациональное согласие, а в обществе заложена система защиты и соблюдения прав и свобод граждан, определены идеологические ценности становления казахстанского патриотизма и единения казахстанской нации».

Как отметил Президент Венецианской комиссии Совета Европы Джанни Букиккио: «Конституция Казахстана – это прекрасный документ, продуманный, действующий, отвечающий международным нормам. Конституция должна постоянно развиваться, что и происходит в вашей стране. Конечно, есть еще моменты, над которыми необходимо работать, в частности в плане политического плюрализма. Конституция должна объединять народ, а не разделять его, и в Казахстане есть четкое понимание этого».

Действующая конституция была принята в 1995 года на всенародном референдуме. Главным идейным вдохновителем принятия Конституции 1995 года, как и предыдущей Конституции 1993 года, был Первый Президент РК Н.А. Назарбаев. «Конституция страны позволила пройти большой путь, связанный не только с глубокими экономическими, но и политическими преобразованиями, – подчеркнул он. – Об этом свидетельствует новое национальное законодательство суверенного Казахстана. Именно с его помощью за эти годы мы создали прочный фундамент для преобразования Казахстана в страну, в которой действуют реальные демократические институты, где гарантируются права и свободы граждан».

Конституция Республики Казахстан – основной, главный нормативный акт государства и общества, вставшего на путь демократического, цивилизованного развития. Конституция содержит в себе громадный политико-правовой заряд, который питает живительным соком все стороны общественной жизни. В качестве ядра всей правовой системы она

КОНСТИТУЦИЯ – ОСНОВА УСПЕШНОГО РАЗВИТИЯ

юридически устанавливает важнейшие принципы, являющиеся исходными для различных отраслей права. Она обладает высшей юридической силой, все законы и иные акты государственных органов издаются на основе и в соответствии с ней.

Важным компонентом механизма защиты прав граждан является процедура, предусмотренная статьей 78 Конституции. Если суд усмотрит, что закон или иной нормативный правовой акт, подлежащий применению, ущемляет права и свободы человека и гражданина, он обязан приостановить производство по делу и обратиться в Конституционный Совет РК с представлением о признании этого акта неконституционным.

Конституция Республики Казахстан закрепляет, что Казахстан является демократическим, правовым и социальным государством. Одним из основных препятствий утверждения правовой государственности является такое социальное зло, как коррупция. В связи с этим Лидером нации – Елбасы Н.А. Назарбаевым в числе десяти задач, стоящих перед страной в эпоху Четвертой промышленной революции, была названа борьба с коррупцией и обеспечение верховенства закона. Те

же идеи пронизывают все выступления действующего Президента Республики Казахстан К.-Ж. К. Токаева, что особенно видно в его идее «слышащего государства», которое заботится о своих гражданах, проводит широкий комплекс мер по противодействию коррупции, формированию добропорядочного общества.

Конституция Республики Казахстан – центральный, базовый компонент развивающегося конституционализма в Казахстане. Без реального претворения в жизнь положений Конституции, без неукоснительного их выполнения невозможно построение демократического, правового государства.

Д. БАЙДЕЛЬДИНОВ,
декан юридического факультета КазНУ
им. аль-Фараби, д.ю.н., профессор

Д. БАЙМАХАНОВА,
профессор кафедры теории и истории
государства и права,
конституционного
и административного права КазНУ
им. аль-Фараби, д.ю.н.

РЕКТОРАТ

ҚазҰУ-дың кезекті ғылыми кеңесінің кеңейтілген отырысы ел Президенті Қ. Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауын талқыға салумен басталды.

ҚазҰУ ректоры академик Ғалым Мұтанов Жолдауда Президент экономиканы одан әрі әртараптандыруға, бәсекелестікті арттыруға, шағын және орта бизнесті дамытуға, пандемияның қиын кезеңінде халыққа қажетті қуатты әлеуметтік қолдауға ерекше назар аударғанын атап өтті. Жиынға қатысушылар жолдаудың әр тарауына жеке-жеке тоқталып, өз ойларын ортаға салды.

Күн тәртібіне сәйкес жиында жолдаудан бөлек биылғы 2020 жылы оқуға қабылданғандар, соның ішінде докторантура бойынша білім алушылар жайлы оқу жұмысы жөніндегі проректор Асқар Хикметов баяндама жасады. Ол биылғы Білім және ғылым министрлігінің докторантура бойынша және жалпы бөлінген гранттар санына, барлық факультеттердің сол білім гранттарын игеру мәселесі мен қандай мамандықтарға сұраныстың жоғарылығын жіктеп айтып берді.

Биылғы жаңа оқу жылы әлемде орын алып жатқан індетке байланысты қашықтан оқыту форматында басталды. Барлық курс студенттері

онлайн режимде білім алатын болады. Тек зертханалық жұмыстар белгіленген уақыт мерзімінде барлық санитарлық талаптарды сақтау арқылы жүргізіледі. Зертханалық жұмыстарға студенттер кемінде 4-5 адамнан ғана қабылданатынын университет басшылары өткен кеңесте де ескерткен болатын. Осынау қиын кезеңдерде білім берудің сан қырлы тәсілдерін енгізу және оны меңгеру болашақ ұрпақтың қамы үшін. «Біріншіден, жиырма бірінші ғасырдың ұрпағы терең білімді болғаны жөн», – деген ұлт көшбасшысының Жолдауда айтқан сөзі осыған дәлел болса керек.

Айнұр АҚЫНБАЕВА

■ KAZNU.KZ

Ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің әскери кафедрасында запастағы офицерлерді дауарлау бағдарламасына сәйкес шілде-тамыз айларында толық оқы кырсанан өткен стýденттермен оқы жындары өткiзiлдi. Коронавiрýс пандемиясына байланысты жын онлам режiмде өткiзiлдi.

Был оқы жынына ҚазҰУ-дың әскери кафедрасында келесi әскери-есептік мамандықтар бойынша оқытын стýденттер тартылды. Олар: қурлық АШҚҚ әскерлерiнiң офицерлерi, мотоотқыштар бөлiмшелерiнiң командирлерi, тәрбие қурлымыдарынiң офицерлерi, әскери психологтар, әскери жýрналистер және дене шынықтырý дайындығы мен спортты уймдастырý жөнiндегi офицерлер. Елимiзде қалыптасқан эпидемиологиялық жағдайды ескере отырып, әскери кафедра бастығы полковник О.В. Ажимов бекиткен «Қашықтықтан оқыты режiмiнде сабақтар өткiзý тýрлы» нұсқаулыққа сәйкес сабақтар онлам форматта өткiзiлдi.

Карантин жеңiлдеген соң, барлық санитарлық-эпидемиологиялық талаптарды сақтап отырып, тамыздың екiншi жартысында Қурлық әскерлерi әскери институтынiң полигонында әскери кафедра кырсанттары атыс қаруынан атысыдың оқы-жаттығы шараларына қатысты. Қурлық әскерлерiнiң АШҚҚ әскерлерi ұшiн запастағы офицерлер бағдарламасы бойынша оқытын кырсанттар «ЗҰ-23» зениттік қондырғысынан жауынгерлік атыстарды орындары. Сондай-ақ осы кезеңде техникалық, саптық және арнайы дайындық бойынша тәжiрбелiк сабақтар өткiзiлдi.

Қазақстанның мәдени, әдеби, сондай-ақ баспа өмiрiнде туңғыш рет қазақ халқының ұлы ақыны, композиторы, данышпан оишылы және аса көрнектi дана тулғасы Абаи Қуанбаулының 175 жылдық мерейтойына арналған ақынның он томдық толық шығармалар жинағы жарыққа шықты. Жинаққа Абаидың шет тiлдерiне аударылған өлеңдерi мен қара сөздерi кирдi.

Абаидың өлеңдерiн орыс тiлiне аударған орыстың НН ғасырдағы ұлы ақындарының бiрi Ыры Кýзнесов, ал «Қарасóзiн» орыс тiлiнде сөiлеткен айдармашы Клара Серикбаева. Абаидың мәтiнiнде кездесетiн араб, парсы, түрiк сөздерiнен енген сөздер мен ұғымдар тýрлы ескертýлер де К.Серикбаеваға тесiлi екенiн айта кетý керек.

Ақынның өлеңдерi мен прозалық шығармаларын ағылшын тiлiне аударған ағылшын айдармашы, түрколог Ричард МакКейн. Оз кезiнде Ричард МакКейн түрiктiң ұлы ақыны Júnis Emreniñ, Jalaladdin Rýmidýñ, орыстың ұлы ақындары Анна Ахматованың, Борис Пастернактың өлеңдерiн ағылшын тiлiне айдарған. Ричард МакКейннiң айдармалары белгiлi «Penguin» баспасынан басып шығарған.

Абаи Антыан Гарсианың айдармалары арқылы франсыз тiлiнде сөiле бастады. Антыан Гарсия Лев Толстойдың, басқа да атақты орыс жазышларының шығармаларын айдарып, Парижде басып шығарған.

Гетенiң тiлiне, иағни немiс тiлiне айдарманы Лариса Захарова Германиядан келген айдармашы Hans Fraitagtyñ қатысымен жүргiздi. Л.Захарова Қазақстанның тýмасы, ол немiс, қазақ, орыс тiлдерiн жете меңгерген. Сондай-ақ, әлемнiң әдеби орталарында кеңiнен танымал айдармашы және баспагер Leo Koshýt Абаидың өлеңдерiн немiс тiлiне айдарды.

Абаидың философиялық дүнетанымның өз тiлдерiнде жеткiзý ұшiн, айдармашылар, әлбетте, қазақ даласының кемеңгер оишысы көтерiп отырған адами-құлықтық, рýхани оi-толғамдарына алдымен өздерi қанық болды. Öткенi, Абаиды толғандырған олар ННН ғасырда да бүкiл адамзат ұшiн өзектi мәселе болып қалыда.

Ал-Фараби атындағы ҚазҰУ Ғылыми кеңесiнiң отырысында бiлiм берý процесiнiң ашықтығы мен ауыңдығын арттырý бойынша шаралар талқыланды. Отырыс барысында QR БГМ сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартын енгiзý, сыбайлас жемқорлық тәйекелдерiн төмендетý және JOO-ның бизнес-үдерiстерiнде заманауи сiрiлiк технологияларды қолданý мәселелерi қаралды.

Күн тәртібіндегі негізгі бағдарламаны университеттің әдеп және сыбайлас жемқорлық тәйекелдеріне қарсы іс-қимыл жөніндегі ҰАКІ, проректор Шолпан Жамбалбаева сөз сөйледі. Ол ҚазҰУ «сыбайлас жемқорлықтан тыс университет» жобасы аясында стýденттер мен оқытýшылар арасында әдеп стандарттарын енгiзýге және кез келген жосықсыз тәжiрбеге нөлдiк тóзимдiлiк қағидатына негiзделген корпоративтік идеология қурылғанын атап өттi. Қызметтердiң ашықтығы, ақпаратқа қол жеткiзý және қызметтi бақылау барлық бизнес-процестердi сiрiландiрý арқылы қамтамасыз етiледi. E-Campus бағдарламасы, професорлық-оқытýшы қурамының қызметiн және стýденттердiң оқы жетiстiктерiн бағалайды және әдiстерi мен технологияларын енгiзiлiде, қаржылық жумыстың ашықтығын арттырý бойынша шаралар iске асырылуда, сыбайлас жемқорлыққа қарсы саасаттың тиiмдiлiгiне мониторiн жүргiзiлiде. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды ұстануды растау мақсатында жаңа 2020-2021 оқы жылынан бастап сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саасатын сақтау бойынша оқытýшылар мен қызметкерлердiң еңбек шартына, стýденттермен оқыты тýрлы шартқа қосымша келiсiмдер енгiзiлетiн болды. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы кешен шеңберiнде алқуы органдар мұшелерiнiң қағидаттары мен жауапкершiлiгiн, ҚазҰУ-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәйелсiз сараптама және қулық қолданудың қоғамдық мониторiнi тýрлы ережелi көздеiтiн корпоративтік басқару кодекси әзiрленiде.

Археологи КазНУ имени аль-Фараби обнаружили золотые украшения в долине Елеке (ВКО), относящиеся к V-IV вв. до н.э.

БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІК

Президенттің халыққа жолдауының негізгі мәні Қазақстан халқының әлеуметтік-экономикалық дамуын арттыруға арналып отыр. Жолдау тәуелсіз еліміздің әрбір тұрғыны үшін маңызды экономикалық мәселе. Мұнда ұлттық экономиканың тұрақты дамуының өзекті мәселелері нақты шынайы іс-жоспарларының міндеттері нақтыланған.

Үкіметке тиімсіз әрі уақтылы емес шығындарды болдырмау, шығыстарды оңтайландыру, қаражатты үнемдеу үшін жүйелі шараларды жүзеге асыру тапсырылды. Айтылған ұсыныстар – қоғамға, мемлекеттің дамуы мен өркендеуі үшін аса қажетті тетіктер.

Айтылған бағдарламалар, қазақстандықтар, әсіресе зиялы қауым өкілдері – педагогтар – үшін өте маңызды. Жоғары оқу орындарының оқытушылар қауымы ретінде біз Президент саясатын қолдаймыз. Президент білім берудің жаңа сапасына баса назар аудару қажеттігін айтты. Ұлттық университеттерде білімді де білікті мамандарды бәсекеге қабілетті етіп даярлауымыз қажет. Сонда ғана әлемдік нарық кеңістігіне мамандарымыз жұмыс жасай алады. Сонымен қатар Жолдауда Қазақстанда білім беретін бірыңғай онлайн-платформа құрылатын болды. Ғылымды дамыту бағытында жаңа инновациялық тәсілдерге көшу және Үкіметке жыл сайын әлемнің жетекші ғылыми орталықтарында 500 ғалымның тағылымдамадан өтуін қамтамасыз етуді, "Жас ғалым" жобасы аясында зерттеу жүргізу үшін 1 мың грант бөлінетіндігі айтылды. Ұлттық экономикамызды ғылыми-технологиялық тұрғыдан дамыту жөніндегі арнаулы бағдарламалық құжат қажеттігі және оның басты міндеті ұлттық деңгейдегі нақты мәселелерді шешу, ғылымның әлеуетін пайдалану болмақ. Президенттің Жолдауындағы міндеттер жоғары оқу орындарының оқытушыларына зор жауапкершілік жүктейді, себебі бәсекеге қабілетті мамандарға білім берудің инновациялық әдістері мен заманауи экономиканың қажеттіліктеріне жауап беретін жоғары деңгейін қамтамасыз ету – уақыт талабы.

Президенттің Халыққа Жолдауы еліміздің ұлттық экономикасының тұрақты дамуының жаңа жолдары мен мүмкіндіктерін анықтайды. Жолдауда қойылған нақты міндеттердің индикаторларына жету еліміздің тұрғындарының өмір сүру деңгейін арттыра отырып, Қазақстан Республикасын жаңа даму жолына шығара алады. Біздер, жоғары оқу орындарының профессорлық-оқытушылық құрамы еліміздің алдағы жылдарға арналған барлық басым даму міндеттері табысты жүзеге асуына өз үлесімізді қосамыз.

Оңалбек АБРАЛИЕВ,
э.ғ.д., профессор,
менеджмент кафедрасы

Жалғасы. Басы 1-бетте

2011 жылдан бастап «Сыбайлас жемқорлықтан тыс университет» жобасы іске асырылуда, оның шеңберінде қызметтің барлық бағыттары бойынша ашықтықты, айқындықты және бақылауды қамтамасыз ету бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы технологиялар кешені енгізілуде. Сондай-ақ, этикалық нормалар мен жосықсыз тәжірибелерге нөлдік төзімділік қағидаты негізінде корпоративтік идеология енгізілуде. Әлеуметтік сауалнамалардың 7 жыл бойғы әзірленген және сынақтан өткізілген әдіснамасы негізінде тұрақты түрде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізіледі.

Қазіргі уақытта МСПК-ISO370001 енгізуге дайындық жүріп жатыр. Ағымдағы жылдың қыркүйек айының соңына қарай ішкі аудит және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін өзіндік талдау рәсімін аяқтау, содан кейін сыртқы аудитке көшу және 2020 жылдың қазан айында сертификаттауды аяқтау жоспарлануда. ҚазҰУ-да жаңа оқу жылынан бастап енгізілетін бірқатар нормативтік құжаттар әзірленді. Олар: «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты»; «Сыйлықтар мен өкілдік шығыстар туралы ереже»; «Мүдделер қақтығысын шешу саясаты»; «Еңбек шартына және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын сақтау бойынша білім беру қызметтері туралы шартқа қосымша келісім». Алқалы органдар мүшелерінің қағидағары мен жауапкершілігін және сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәуелсіз сараптама мен құқық қолданудың қоғамдық мониторингі рәсімін көздейтін «Корпоративтік басқару кодексін» енгізу дайындалуда.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі отырыста Мемлекет басшысы Қ. Тоқаев цифрландыруға және Е-қызмет көрсетуге ерекше назар аударды, бұл сөзсіз «адам факторды» және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтуға ықпал етеді. Айта кету керек, ҚазҰУ Орталық Азиядағы алғашқы цифрлық smart-университет болып табылады, онда жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологиялар студенттерді қабылдаудан бастап бітіргенге дейінгі барлық процестерге енгізілген. Бұл соңғы жылдары оқу-білім беру қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жоюға әрі едәуір азайтуға мүмкіндік берді. Осы мақсатта ҚазҰУ-да 2014 жылы «Керемет» қызмет көрсету орталығы ашылды, онда студенттер «бір терезе» қағидаты бойынша 500-ден астам түрлі қызмет алады. Университет Е-қызметтер тізбесін кеңейту бойынша жұмысты жалғастыруда. Білім беру процесі мен құжаттардың

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ЖҰМЫСТЫ ЖАНДАНДЫРУ

деректерін сақтауды қамтамасыз ету үшін блокчейн технологиясын енгізу, білім беру қызметтерінің сапасын алдын ала талдау үшін жасанды интеллекті пайдалану, сондай-ақ жасанды интеллект элементтерімен MS Teams қашықтықтан оқыту бойынша цифрлық қызметті біріктіру және автоматтандырылған кері байланыс үшін чат-боттардың жұмысын ұйымдастыру жоспарлануда.

ҚазҰУ-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы кешенді институттар енгізілді: сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті және сыбайлас жемқорлыққа қарсы сананы қалыптастыру бойынша ғылыми-білім беру кластері құрылды, оның ішінде «Саналы ұрпақ» жобалық кеңсесі, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы технологиялар ҒЗИ және «Азаматтық бақылау» қоғамдық қабылдау бөлмесі бар. Факультеттерде Әдеп жөніндегі комиссиялар және университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы комиссиясы белсенді жұмыс істейді. «Парасаттылық мектебі» және «Саналы ұрпақ» студенттік клубы құрылды, «Студенттерді парасаттылық пен ізгілікке оқыту» жобасы іске асырылуда.

Отырыс барысында «Sanaly urpaq» республикалық жобалық кеңсесінің басшысы Қайыржан Тоқышев қатысушылардың назарын түрлі салалардағы сыбайлас жемқорлыққа алып келетін жағдайларға сапалы талдау жүргізу қажеттігіне аударды. Ол осы бағыттағы қызметтің тиімділігін бағалау сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, тәуекелдерін азайту және мемлекеттік қызметтерді алу кезіндегі кедергілерді жою бойынша қабылданатын шараларға негізделуі тиіс екенін атап өтті. Қ. Тоқышев білім беру процесінің ашықтығы мен айқындығын

арттыру бойынша шаралар қабылдауды, ҚР БҒМ сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартын енгізу және сақтау, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендету және ЖОО-ның бизнес-процестерінде заманауи цифрлық технологияларды қолдану бойынша жұмыстар жүргізуді ұсынды.

ҚазҰУ-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты бәсекеге қабілетті, адал және жоғары білікті мамандарды даярлауға бағытталған, олар өз күштерімен табысқа жетіп, белсенді өмірлік ұстанымы бар қоғамға құрметті азаматтар болулары қажет. Айта кету керек, бүгінде ҚазҰУ-дың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында университетте енгізіп жатқан озық тәжірибесі Қазақстанның басқа да жоғары оқу орындары тарапынан белсенді түрде қабылдануда.

Онлайн-мәжілістің белсенді қатысушылары өзара пікір алмасып, спикерлерге сұрақтар қойылды, сыбайлас жемқорлыққа қарсы жұмысты жақсарту және оның тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар жасалды. Олар сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендетуге және ЖОО қызметінің ашықтығы мен айқындылығын белгілеуге бағытталған ұсыныстарды бірауыздан қолдады.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ ректоры академик Ғалым Мұтанов онлайн отырыстағы талқылауды қорытындылап сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының алдын алу бойынша алдағы кезеңге арналған міндеттерді нақты орындау мерзімдері мен жауапты тұлғаларды анықтады.

Өз тілшімізден

КазНУ им. аль-Фараби, возглавляющий Глобальный хаб Программы ООН «Академическое влияние», принял участие в международной онлайн-конференции «Экологически чистые города и экономические решения академических кругов для достижения цели».

Мероприятие, которое было посвящено 75-летию Организации Объединенных Наций, собрало известных экспертов UNEP (Программы ООН по окружающей среде), UNIDO (по промышленному развитию) и ученых ведущих мировых университетов.

КазНУ им. аль-Фараби стал единственным казахстанским вузом, принявшим участие в данном мероприятии. Приветствуя участников конференции, ректор университета академик Ғалым Мутанов поздравил представителей ООН с юбилейным годом, отметив плодотворное сотрудничество вуза этой организацией. Как ключевой спикер он рассказал об успешной деятельности университета, возглавляющего четвёртый срок подряд Глобальный хаб Программы ООН

КАЗНУ - UNA1: 75 МИНУТ ДИАЛОГА

«Академическое влияние» по устойчивому развитию. Результатом активной работы вуза в этом направлении стало открытие в КазНУ Института устойчивого развития им. Пан Ги Мун с участием VIII Генерального Секретаря ООН. В своем выступлении он также рассказал о международных инициативах КазНУ и реализуемых совместно с ООН и зарубежными партнерами проектах. Высокую оценку UNA1 получили научно-инновационный проект «Al-Farabi University Smart City» и модель развития вуза нового поколения – «Университет 4.0», презентованные в штаб-квартире ООН и рекомендованные как успешный опыт для распространения среди высших учебных заведений мира.

Г. Мутанов подчеркнул, что сегодня университетом внедряются такие прорывные инновационные проекты, как «Green Bridge for Green Campus» – по превращению кампусов университетов мира в центры зеленой экономики и «Smart Universities in the center of Smart Cities». С целью практической реализации собственной концепции развития smart городов КазНУ начал реализацию уникального научно-инновационного проекта «Al-Farabi University Smart City», направленного на поиск новых путей решения современных

проблем городских сообществ.

С целью обобщения наиболее важных результатов исследований ученых университета и зарубежных партнеров в области устойчивого развития городов, в 2019 году была издана монография «Smart Cities on the Silk Road: International experience of Sustainable Development of Cities» (Умные города на Шелковом пути: международный опыт по Устойчивому развитию городов). В ней отражены оригинальные научно-обоснованные подходы и видение концепции развития «Smart» городов с учетом наиболее вероятной трансформации пространственной организации территории в будущем.

В ходе онлайн-конференции участники обсудили актуальные проблемы развития общества и воздействие на окружающую среду, внедрение глобальной стратегии развития городов в рамках реализации 17 Целей устойчивого развития человечества, а также меры по предотвращению распространения COVID-19 и восстановлению мировой экономики в посткризисный период. Мероприятие завершилось плодотворной дискуссией и обменом мнениями.

Соб. корр.

ҚазҰУ-дың ЖОО-ға дейінгі білім беру факультетінің шетелдіктерге тілдік және жалпы білім беру бойынша дайындық кафедрасына 35 жыл толады

В КЛЮЧЕ СПРАВЕДЛИВОСТИ

принятия решений и ответственности за их выполнением.

Глава государства вновь указывает на проблемные стороны одной из основных и наиболее перспективных отраслей экономики Казахстана – сельское хозяйство. Немногие страны имеют потенциал развития сельского хозяйства, сравнимый с потенциалом и значительными резервами республики. Безусловно, для своевременного решения вопросов агропромышленного сектора государством предпринимается комплекс мер, направленных на его улучшение – увеличиваются объемы финансирования, разрабатываются новые программы, формируются

новые механизмы государственной поддержки. Однако действующих мер недостаточно, если на повестке дня все еще остро стоят вопросы об увеличении импорта хозяйственной продукции, о росте цен на продовольственные товары, несменяемости механизмов и структур сельскохозяйственного экспорта и т.д. В связи с этим, Президент К. Токаев поручил создать качественно новый Национальный проект по развитию АПК на пятилетку, и в качестве задач выделил: самообеспечение социально значимыми продовольственными товарами; стабильное повышение доходов миллионов сельских жителей; повышение производительности труда в два с половиной раза; увеличение экспорта продукции АПК в два раза.

В Послании Президент говорит о конкретных мерах по защите бизнеса и субъектов малого и среднего бизнеса, поскольку без комфортной среды для себя они не выживут. Также Президент поручил законодательно оградить бизнес от чрезмерного вмешательства силовых структур, т.е. должны быть внедрены честные и прозрачные правила для некоторых представителей крупного бизнеса и людей, приближенных к государственной власти, – они не вправе оказывать давление на своих конкурентов. Исходя из этого, важным

критерием развития бизнеса является невмешательство третьих лиц и справедливое правосудие. Как отметил Глава государства, суд должен быть состязательным, а судья – свободным от стороны обвинения. Для этого необходимо обеспечить равенство адвоката и прокурора. Необходимо обеспечить четкий механизм этого равенства, так как адвокат является составной частью системы отправления правосудия.

Таким образом, второе по счету Президента К. Токаева Послание народу Казахстана затрагивает стратегические для страны вопросы дальнейшего политического, экономического и социального развития. Во многом они будут решены благодаря усилиям и конструктивному диалогу всех заинтересованных сторон. И опорным двигателем всей системы и процессов, происходящих в ней, является государство, его концентрированное внимание и сильная поддержка. Импонирует тот факт, что Глава государства не только обозначил реалии страны, но и поставил четкие задачи, определил сроки и, что немаловажно, ответственных субъектов за ту или иную деятельность.

Е. АЛИЕВ,

Президент Казахстанского центра гуманитарно-политической конъюнктуры, д.полит.н., профессор

ОЙЛАСТЫРЫЛҒАН ЖОСПАРЛАР МЕН НАҚТЫ ТАПСЫРМАЛАР

пандемияға қарсы күрес әлі де жалғасуда. Пандемия барлық мемлекеттер үшін сынақ кезеңіне айналуда. Олар індетпен күрес жолында көп қиындықтарды бастан өткізіп жатыр. Қазір дүние жүзі бір ғасыр бойы болмаған терең дағдарысты бастан кешіруде.

«Пандемиямен күрес жөнінде кешенді бағдарлама әзірленеді. Мемлекет тарапынан әлеуметтік салаға және экономиканы қолдауға бағытталған барлық міндеттемелер орындалатын болады. Бұл мақсатқа Ұлттық қордан 1 трлн теңге бөлінуде. Әлеуметтік төлемдерді индексациялау жұмысы жалғасын табады. Осы бағытта 2023 жылға дейін шамамен 1 трлн теңгеден астам қаржы бөлу жоспарланып отыр, – деді Президент. Біз азаматтарымыздың лайықты өмір сүруіне жағдай жасауға, олардың құқықтарын қорғауға, заң үстемдігін қамтамасыз етуге, жемқорлыққа қарсы күресті күшейтуге міндеттіміз», – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Білім саласындағы басты мәселенің бірі – ұстаздар жалақысының аздығы. Сондықтан 2021 жылдың басынан бастап мұғалімдердің еңбекақысын 25 пайызға көбейту жөнінде шешім қабылданды. Мемлекет басшысы жалақы мөлшері алдағы уақытта да арта беретінін айтты. Бұл мақсатқа алдағы үш жылда 1,2 трлн теңге бөлінетіні жария етілді. Мемлекеттік тапсырыс құнының артуына

байланысты ЖОО профессорлық-оқытушылық құрамның жалақысы да ұлғаяды деп жоспарланып отыр.

Мемлекет басшысы айқындаған еліміздің жаңа экономикалық бағыты жеті негізгі принципке негізделу керек, солардың ішіндегі бір маңыздысы – адам капиталының дамуы, жаңа тұрпаттағы білім беруді инвестициялау.

Әлемді жайлаған індеттің кесірінен студенттер мен оқушылардың басым көпшілігі қашықтан оқуға көшті. Бірақ осындай жағдайда, Президент Қазақстанда білім беретін бірыңғай онлайн-платформа жоқ болғандықтан мұғалімдер мен оқушылар күні-түні WhatsApp желісінде отыруға мәжбүр екенін айтты. Ол толыққанды оқу процесі үшін қажет барлық қызметпен жабдықталған бірыңғай онлайн-платформа құруды тапсырды.

Президент өз Жолдауында ғылым саласын дамытуға үлкен мән берді, Бұл мәселеде бізге тың көзқарас пен жаңа тәсілдер керектігі, сондай-ақ халықаралық тәжірибеге арқа сүйеу қажеттігі айтылды. Сонымен қатар, үкіметке жыл сайын әлемнің жетекші ғылыми орталықтарында 500 ғалымның тағылымдамадан өтуін қамтамасыз етуді, сондай-ақ «Жас ғалым» жобасы аясында зерттеу жүргізу үшін 1 мың грант бөледі тапсырды. Мемлекет басшысының айтуынша, ұлттық деңгейдегі мәселелерді шешіп, ғылымның әлеуетін арттыру

жағынан ғылымды дамытатын арнаулы бағдарлама қажет.

Міне, осы белгіленген жоспарлар, ауқымды міндеттер және нақты тапсырмаларды жүзеге асыру үшін жоғары оқу орны оқытушылары қауымы күш-жігерімізді біріктіріп, осындай сын сағатта жұдырықтай жұмылып, айрықша табандылықтың және зор жауапкершіліктің жарқын үлгісін көрсетуіміз қажет. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Тарих, археология және этнология факультетінің профессор-оқытушылар ұжымы да осы қойылып отырған міндеттер мен тапсырмаларды орындауға барынша атсалысады. Сонау XX ғасырдың басында-ақ Алаш зиялылары, соның ішінде, Президенттің атап көрсеткеніндей, ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсынұлы: «Білімді болуға оқу керек. Бай болуға кәсіп керек. Күшті болуға бірлік керек. Осы керектердің жолында жұмыс істеу керек» дейді. Керемет айтылған! Шын мәнінде, бұл көзқарас бүгінгі күні де өте маңызды, өте өзекті! Сондықтан, Мемлекет басшысы қанатты сөзге айналып кеткен бұл қағидатты дер кезінде қайта көтеріп, ел болашағы жастарды алдағы ұлы істерге үндеп отыр. Жиырма бірінші ғасырдың ұрпағы терең білімді болғаны жөн.

Сабырхан СМАҒҰЛОВ,

Қазақстан тарихы кафедрасының оқытушысы

Президент жолдауы отандық ғылымға жаңа серпін әкелмек

Мемлекет басшысы Қ. Тоқаевтың 2020 жылдың 1 қыркүйегінде жарияланған «Жаңа жағдайдағы Қазақстан: іс-қимыл кезеңі» атты жолдауында қазақстандықтардың көкейінде жүрген бірқатар мәселелер қозғалды. Соның ішінде білім мен ғылым саласын дамытуға қатысты да тың бастамалар көтерілді.

1000 грант бөлу туралы бастамасы жас ғалымдарға үлкен қолдау болады деп есептейміз. Осы арқылы қадамын енді шыңдап келе жатқан жас өрендеріміз мемлекет тарапынан қолдау алып, өз істерін өрге сүйремек. Бұл ретте ғылыми-зерттеулер бүгінгі ғылымның өзекті тақырыптарына арналып, мемлекеттің мүддесі аясындағы міндеттерді шешуге арналатынына сенімдіміз. Кез келген даму елдің ғылым деңгейіне байланысты екені – бүгінгі таңның шындығы. Жолдауда айтылып өткендей, ғылымды қаржыландыру мен дамытудағы ірі кәсіпорындар мен шикізат саласындағы компаниялардың қаражатына сенім арту арқылы тапқан табыстың 1 пайызын ғылым мен технологияны дамытуға беруге оралу, оны өзектілендіріп, күн тәртібіне қою ғылымға жаңа серпін береді деген сенімдеміз. Университеттердің ғылыми қызметіне бизнес өкілдерінің қолдау көрсетуін мемлекеттік деңгейде қою жалпыұлттық ғылыми басымдықтың мемлекеттік саясаттың басым бағыты екенін анықтап тұр.

Сонымен қатар, Мемлекет басшысы елімізді ғылыми-технологиялық тұрғыдан дамыту жөніндегі арнаулы бағдарламалық құжаттың қажет екенін атап өтті. Болашағының жарқын болғанын қалайтын әрбір мемлекет ғылым-білімді дамытуға айрықша көңіл бөлері сөзсіз. Осы орайда арнайы бағдарламалық құжат еліміздің ғылымының алдына жаңа мақсат-міндеттер қойып, жүйелі жұмыстардың жандануына септігін тигізетін болады.

ҚР Президенті Қ. Тоқаевтың «Жаңа жағдайдағы Қазақстан: іс-қимыл кезеңі» атты жолдауы мемлекетіміздің дамуына тың серпін беріп, түйткілді жайттардың шешімін табуына мол мүмкіндік береді. Біз дінтану және мәдениеттану кафедрасының ұжымы, Мемлекет басшысының алға қойған мақсат-міндеттерін іске асыруға өз тарапымыздан үлесімізді қосатын боламыз.

А. ҚҰРМАНАЛИЕВА,
дінтану және мәдениеттану кафедрасының меңгерушісі,
фил.ғ.д., профессор

1 сентября 2020 года состоялось важное для казахстанского народа событие – вышло в свет Послание Президента РК Касым-Жомарта Токаева, в котором озвучены волнующие каждого из нас вопросы перспектив развития нашего государства в условиях посткризисного развития страны.

ВАЖНАЯ ВЕХА В РАЗВИТИИ

В целом, Послание Президента страны является важной вехой и знаменательным событием в политической, экономической и социальной трансформации страны. Одна из таких стратегий, от которой во многом зависит будущее страны и место Казахстана в современном мире, – это обеспечение качественного преобразования высшего профессионального образования в условиях рыночной экономики с учетом глобализации.

Новый стратегический курс Главы государства нацелен на развитие цифровой экономики. А это требует внедрения цифрового образования, повышения роли системы высшего образования в политическом, социально-экономическом, технико-технологическом и культурном развитии государства.

В своем обращении Президент страны К. Токаев особо подчеркнул: «Поручаю Правительству разработать концепцию непрерывного образования. В этом документе нужно предусмотреть активное внедрение альтернативных вариантов неформального образования, признания результатов самостоятельного обучения, сертификацию профессиональных навыков».

Президент особо подчеркнул, что «Особого внимания требует наука, без нее невозможно обеспечить прогресс нации». В Послании Президента страны обозначена стратегия, направленная на повышение качества научных исследований и их применение на практике. Наука должна стать основой развития инновационной экономики.

Следует отметить, что высшая школа Казахстана смогла продемонстрировать гибкость и способность к адаптации в сложнейших условиях, вызванных пандемией коронавируса. В кратчайшие сроки было организовано дистанционное обучение студентов. В онлайн-режиме проводились международные научные конференции, вебинары, воспитательные мероприятия. В то же время данная ситуация выявила ряд проблем. И здесь

справедливы высказанные Президентом страны замечания: «Мы хорошо знаем ошибки, допущенные Правительством, в организации дистанционного обучения. В частности, до сих пор нет одной конкретной онлайн-платформы для дистанционного обучения. Необходимо оперативно разработать единую онлайн-образовательную платформу со всеми функциями, необходимыми для полноценного учебного процесса».

Правомерно, что сегодня в целях обеспечения конкурентоспособности национальной системы высшего образования необходимо повысить социальную ответственность вузов в повышении эффективности и качества подготовки специалистов.

Считаем, что Послание Президента страны – поистине фундаментальный исторический документ, который ориентирован, прежде всего, на нынешнее молодое поколение Казахстана. Одной из таких стратегий, от которой во многом зависит будущее страны и место Казахстана в современном мире, являются знания, профессиональные навыки и компетенции.

А. МАГАУОВА,
доктор педагогических наук,
профессор кафедры педагогики и
образовательного менеджмента

Қазақстан халқына арнайы жасаған Президент Қ. Тоқаевтың Жолдауы – еліміздегі саяси оқиғалардың ең маңыздысы ретінде қабылданатын тарихи құжат болып табылады. Бұл Жолдау – негізінен халықтың тұрмыс сапасын жақсартып, ел табысын арттыруға арналып отыр.

Еліміздің әлеуметтік-экономикалық әл-ауқатын көтеруге бағытталған биылғы пандемиялық қиын кезеңде Жолдау өзгеше пішінде өтуімен ел назарын аударды. Аталған Жолдауда экономикалық даму, әлеуметтің әлеуетін көтеру, адам денсаулығын нығайту, білім сапасын жақсарту сияқты еліміз үшін маңызды бастамалар бойынша мәселелер көтерілді. Бұл Жолдау осы салалардың жұмысын жандандыруға қозғау салып, ширатуға үлкен серпін береді деп ойлаймын. Еліміздің экономикалық дамуына халықтың әлеуметтік жағдайының артуы зор әсер етеді.

БОЛАШАҚ КЕМЕЛ БІЛІМДЕ

Бүгінде экономикалық даму әлемдік деңгейдегі маңызды мәселе болғандықтан, біздің мемлекетімізде де экономикалық даму мәселесі бірінші орында тұр. Ол

үшін ғылымға ерекше көңіл бөліну керек. Әлемдік деңгейде дамыған барлық мемлекеттерде де әуелі ғылымды алға қояды. Президент өз Жолдауында ғылымға көңіл бөлу керектігі туралы да айтты.

Президенттің бастамалары қазіргі заман талабына сай деп есептеймін. Әсіресе, көпшіліктің көкейінде жүрген ұстаз мәртебесінің артуы, жалақының өсуі, жастарға деген мемлекеттік қамқорлық секілді міндеттерді орындау ҚР-дың экономикалық, индустриялық және рухани дамуына үлкен септігін тигізеді сөзсіз.

Жас ұрпақты әрдайым білім саласы, еңбек нарығы, ақпараттық технологиялардың дамуы алаңдатады. Сонымен қатар биылғы Жолдауда айтылған мақсаттарды орындау да үлкен жауапкершілік жүктейді.

Президенттің халыққа Жолдауы – біз жүзеге асыруға әзір нақты тапсырмалар.

Біз алдыңғы қатарлы білімді, тәжірибені тарату орталығына айналамыз, біз жастарды ғылыми зерттеу жұмыстарына, саяси қызметтерге белсенді біріктіріп, цифрлық білім беру ресурстарын дамыта отырып, мәдениет, білімді арттырамыз. Бұл – шалғайдағы елді мекен тұрғындарына сапалы білімге қолжетімділігін арттырып, қашықтықтан оқу арқылы бәсекеге қабілеттілікті арттыруға мүмкіндік.

Президент Жолдауын жалпы еліміздің өркендеуі жолындағы ауқымды сынтетеуіріндерді еңсерудің мүмкіндігі әрі жолы деп білемін. Еліміздің дамуы алдындағы барлық міндеттердің Президенттің бағыт беруімен жемісті жүзеге асырылатынына, өзекті мәселелер ұтымды шешімін тауып, алдағы уақытта ел игілігі үшін оң өзгерістер болатынына кәміл сенемін.

А. САДЕНОВА,
шетелдіктердің тілдік және жалпыбілім беру дайындығы кафедрасы

Шығыстану факультетінде Ресей Samsung Electronics компаниясы қызметкерінің қатысуымен «ҚазҰУ түлегінің 5 кеңесі» тақырыбына арналған онлайн-кездесу өткізілді

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ПЕН АДАМГЕРШІЛІКТІҢ БИІК СИМВОЛЫ

өркендеуіне өлшеусіз еңбек сіңірген ғалым Әбілфайыз Ыдырысовтың ғылыми еңбектері қай кезде де маңызын жоғалтпайтыны белгілі.

Шығармашылық адамының тағдыры да өзгеше болатыны рас-ау. Сын мен сынаққа толы кенеуі кетік кем дүниеден меселі қайтпай, тағдыр салған талқыға дес бермей, мойымай, жігерін құм қылмай, керісінше, болаттай шыңдалып, алдаспандай қайралған Әбілфайыз Ыдырысовтың балалық шағы тынымсыз еңбекке толы еді. Сарсаңға салған сұрапыл соғыстың сүреңі кішкентай сәбидің отбасын айналып өтпеді. Әкесі соғыстан оралмай, анасы ертерек дүниеден озған сәбидің өмірі ерте есеюге, ерте еңбекке араласуға мәжбүр етті. Бұл, әрине, болашақ ғалымның өмірдің қияпатынан сүрінбей өтуіне, әрдайым рухының асқақтап, тобылғының берекіндей берік болуына ықпал етті. Сөйтіп, әке

орнына әке, ана орнына ана болған ағасы Хамит зерделі Әбілфайыз Ыдырысовтың зеректік, аңғарымпаздық қасиетін көріп, оқуға жібереді.

«Болар бала он бесінде баспын дер» деген тәмсіл бар емес пе?! Оқуын үздік тәмамдаған ғалым әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Журналистика факультетіне түсіп, жаңа серпінмен жаңа белестерді бағындыруға аттанады. Оқиды, ізденеді, шартарапқа шарқ ұрған сұңқар қиялын көкке өрлетіп, білімнің шынайы жолына түседі.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде ұзақ жылдар ұстаздық қызмет атқарады. Желтоқсан оқиғасына қатысып, оқудан қуыла жаздаған студенттерді алып қалып, болашағының бұлыңғыр болуынан сақтап, қамқорлығы мен мейірімін аямай төгеді.

Сегіз жүзден астам ғылыми еңбектер жазады. Мұнымен тоқтамай,

қаламгерлікке, жазушылыққа бет бұрады. Себебі, журналистік қызмет шынайы шығармашылық иесіне аздық етеді. Өмірде болып жатқан түрлі оқиғалар, қос ғасырдың тоғысы, қос заманның түйісі, адамзаттың астарлы ғұмыры Әбілфайыз Ыдырысов жазушының күллі жан-дүниесін тебіртеді. «Боздақ», «Кер бұзаудың өлімі» іспетті өмірлік повестер, жетпіске жетерлік новеллалар, «Таңшолпан» атты романды дүниеге әкеледі.

Тарих сахнасына көз жүгіртсек, әлемде жазушылық пен журналистікті қатар алып жүрген қалам иелері саусақпен санарлықтай. Аляскадағы өмір мен өлімнің арпалысын керемет суреттеген Джек Лондонның, «Шал мен теңіз» атты туындысы үшін Нобель сыйлығына ие болған Эрнест Хемингуэй журналистика саласында қызмет атқарғанын білеміз. Нью-Йорктың белді басылым беттеріне қысқа әңгімелерін жариялап, оқырман қауымын қанаттандырған О. Генридің еңбегі тіпті жарқын.

Иә, расымен де өзі дүниеге келген заманынан озып шығатын талант иелері қай кезде де адамзат әлемі үшін мәңгі сөнбейтін, мәңгіөшпейтін қалдыратыны бесенеден белгілі. Сондықтан да, қазақ журналистикасы саласында, ұстаздық жолында, шығармашылық жолында ешкімге ұқсамайтын дара да соны өнегесімен сара жол салған Әбілфайыз Ыдырысов – шығармашылық пен адамгершіліктің биік символы!

Аружан ЕЛҒОНДИНОВА,
Басагерлік-редакторлық және
дизайнерлік өнер
кафедрасының оқытушысы

ІЗГІЛІКТІ ӘЛЕМ ҚҰРУ ЖОЛЫНДА

ҚазҰУ ректоры, академик Ғалым Мұтанов сөз сөйледі. Ол қазіргі заманғы университеттер әл-Фарабидің маңызды идеясын насихаттаушыларға айналу керектігін атап өтті, яғни, білім алу – оқу жүйесінің тек бір ғана бөлігі, оның түпнегізін жеке тұлғаның рухани-адамгершілік тәрбиесі құрау қажет. Осы ретте, ҚазҰУ БҰҰ-ның Жаһандық Хабы ретінде жаңа буын университетінің – «Университет 4.0» моделін әзірлеп енгізді. Оның басты миссиясы – жоғары білікті мамандарды өзінің жеке тағдырына ғана

емес, бүкіл адамзаттың болашағына жауапты ел және әлем азаматтары ретінде даярлау. БҰҰ штаб-пәтерінде ұсынылған және кеңінен таратылуға ұсынылған бұл модель бүгінгі таңда халықаралық деңгейде БҰҰ Өркениеттер Альянсымен бірлесіп және әлемнің 12 жетекші университеттерінде құрылған Әл-Фараби орталықтары арқылы жүзеге асырылуда.

Оксфорд университетінің исламдық зерттеулер орталығының директоры Фархан Низами өз сөзінде әл-Фарабидің зияткерлік мұрасының қазіргі әлем

үшін өзектілігін атап өтті. «Исламның алтын ғасырында» түрлі ғылыми салаларды зерттей отырып, ұлы ғалым бүкіл адамзаттың үлкен игілігі болып табылатын бай шығармашылық мұра қалдырды. «Біз үшін Әл-Фараби есімімен аталған ҚазҰУ-мен ынтымақтасу үлкен құрмет. Біз ұлы ойшылдың ілімімен қарулануымыз үшін әлі де көп зерттеу жүргізуіміз керек. Симпозиум жалпы Қазақстанмен академиялық және ғылыми қарым-қатынастарды нығайтуда өз жалғасын табады деген үміттеміз», – деді доктор Фархан Низами.

Әл-Фарабидің ізгілікті қоғам туралы ілімін талқылауды Людвиг-Максимилиан атындағы Мюнхен университетінің профессоры Питер Адамсон жалғастырды. Кембридж университетінің профессоры Фериль Бухафа ұлы ғалым философиясындағы жақсылық пен зұлымдықтың онтологиясын талдады. Этнограф және араб музыкасының теориясы жөніндегі маманы, Уэслиан университетінің (АҚШ) профессоры Саида Даукеева әл-Фарабидің музыканы дамытудағы маңызды рөлі және оның осы бағыттағы зерттеулері мен ғылыми еңбектері туралы әңгімеледі.

Онлайн симпозиумның қатысушылары атап өткендей, осындай іс-шараларды өткізу Ұлы әл-Фарабидің мұрасын насихаттауға ықпал етіп қана қоймай, ізгілікті әлемді құруға жол ашады.

Өз тілшімізден

В КазНУ открылся тематический зал, посвященный великому казахскому мыслителю и поэту Абаю Кунанбаеву

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, ҚР-дың Ұлыбританиядағы Елшілігі және Оксфорд университетімен бірлесіп, «Әл-Фараби: оның өмірі мен мұрасы» атты адамзаттың ұлы ойшылының 1150 жылдығына арналған халықаралық ғылыми симпозиум өткізді. Онлайн форматта өткен іс-шараға АҚШ, Германия, Ұлыбритания, Қазақстан және басқа да елдердің танымал ғалымдары мен фарабитанушылары қатысты.

Ұлы ойшыл әл-Фарабидің Батыс пен Шығысты байланыстыратын рухани көпірге айналған жарқын мұрасы бүгінде аса өзектілікке ие болуда. Әл-Фарабидің 1150 жылдығын мерекелеу аясында ұлы ойшылдың мұрасы тағы бір мәрте түрлі елдер мен континенттердің ғалымдары үшін виртуалды диалог алаңына айналды.

Симпозиумның бас ұйымдастырушысы, ҚР-дың Ұлыбританиядағы Елшісі Ерлан Ыдырысов құттықтау сөзінде әл-Фарабидің рухани мұрасына жүгінудің бүгінде, әсіресе, пандемия және жаһандық экономика мен саясаттағы терең өзгерістер жағдайындағы қазіргі заманғы әлемде зор маңызы бар екенін атап өтті. Әл-Фараби ілімі ізгілікті әрі кемелді қоғамға қол жеткізу мақсатында бірігу және ынтымақтасу идеяларын алға тартады, олар жаңа сын-қатерлерге тап болған бүгінгі күнгі әлемде ерекше өзекті. Симпозиумда негізгі спикер ретінде

Биыл 1991 жылғы 29 тамыздағы «Семей ядролық сынақ полигонын жабу» туралы Қазақ Кеңестік Социалистік Республикасы Президентінің № 409 Жарлығына өте маңызды тарихи құжатқа қол қойылғанына 29 жыл толды.

СЕМЕЙ ЯДРОЛЫҚ ПОЛИГОННЫҢ ЖАБЫЛУЫ

Маңызды күннің құрметіне әл-Фараби атындағы ҚазҰУ «Невада-Семей» жастар ұйымы «Семей ядролық полигонның жабылуы» тақырыбында Zoom платформасы арқылы онлайн форматта дөңгелек үстел өткізді.

Онлайн дөңгелек үстел барысында әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың «Невада-Семей» жастар ұйымының төрағасы, тұрақты даму бойынша ЮНЕСКО кафедрасының аға оқытушысы Танабекова Гүлжанат Бақытқызы сөз сөйледі. Жастар қозғалысының жетекшісі бұл күн Қазақстанның бастамасымен БҰҰ-ның Бас Ассамблеясының 64-сессиясында Халықаралық ядролық сынақтарға қарсы іс-қимыл күні ретінде бекітілгенін атап өтті.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың «Невада-Семей» жастар ұйымына қатысушылардың атынан «Экология» мамандығының студенті Меңдібай Қуандық сөз сөйледі.

Онлайн дөңгелек үстелге қатысушылар «Невада-Семей» халықаралық анти-

ядролық қозғалыстың ғаламшардағы ең беделді және бітімгершілік жолындағы тиімді қозғалыстың бейбітшілік үшін күрестегі маңызды рөлін атап өтті.

ЮНЕСКО-ның шешімі бойынша адамзатқа жасаған қызметі үшін оның қызметі «Әлемнің жады» Дүниежүзілік тізіліміне енгізілген. Қозғалыс осындай жетістікке қол жеткізді, әлемде бірінші рет жаңа модель – қоғамдық және парламенттік дипломатияның өзара әрекеттесуі – жалпы қарусыздану жолында алғашқы нақты қадам жасап, ғаламшардағы ең үлкен полигондарда ядролық сынақтарды тоқтатты.

Дөңгелек үстел аясында Семей полигонында сутегі бомбасын сынау туралы бейнеролик көрсетілді. Дөңгелек үстелге қатысушылар радиационды қауіпсіздікке қатысты өзекті мәселелерді талқылады.

Гүлжанат ТАНАБЕКОВА,
Тұрақты даму бойынша ЮНЕСКО
кафедрасының аға оқытушысы

БАСТЫ БАҒЫТ-БІЛІМ МЕН ҒЫЛЫМ

Шығыстану факультетінің Түрксой кафедрасы оқытушы-профессор құрамының 1-курс студенттерімен онлайн кездесуі өтті.

Кездесу барысында кафедра меңгерушісі Ү. Кыдырбаева, кафедра меңгерушісінің оқу-әдістемелік және тәрбие жөніндегі орынбасары К.Жанатаева, ғылыми-инновациялық қызметтер және халықаралық байланыстар жөніндегі орынбасары Э.Монтанай кафедраға қабылданған 1-курс студенттерін кафедра тынысы және оқытушылар құрамымен таныстырды.

Студенттерге онлайн кездесуде қазір еліміздегі пандемиялық жағдайға байланысты биылғы оқу жылы қыркүйектің 14-нен басталып оқудың қашықтан жүргізілетіні хабарланды. Кездесу барысында студенттер кафедраның жетістіктері, шетел университеттерімен халықаралық байланыстары, академиялық саясат және кафедра студенттерінің студенттік өмірімен таныстырылды.

Кездесуде шетелдік ғалымдар Балоглу Селенай, Кабадайы Жерен, Чакыр мырза биыл кафедраға түскен студенттерге бейнебаян арқылы өздерінің ыстық лебіздерін жеткізді. Сондай-ақ кафедра оқытушылары доцент Г. Қортабаева және аға оқытушы Г. Теменова білім

алушыларға өз тілектерін білдірді. Кафедра ұжымы бүгінгі күннің студенттер үшін ерекше екенін, жаңа өмірге қадам басып өмірлеріндегі ең маңызды кезеңдердің бірі екенін атап өтті. Студенттерге университеттің қай кезде де басты бағыты ғылым мен ағартушылықты дамыту болып қала беретіндігі, оқу ордасында сапалы білім алып, мәдени іс-шараларға етене араласып, азаматтық белсенділік танытуға барынша мүмкіндік жасалатыны туралы мәлімделді.

Онлайн кездесудің соңында кафедра ұжымы студенттерге еліміздегі ең жоғарғы білім ордасы ұсынатын осындай артықшылықтарды бағалайтындығына сенім артатындарын білдіре отырып, таңдаған мамандықтары – өнерге, өнерлері – өмірге айналып, үлкен өмірде БАҚЫТ қана күтсін деген тілекпен онлайн кездесуді аяқтады.

К. ЖАНАТАЕВА,
кафедра меңгерушісінің оқу-әдістемелік және тәрбие жөніндегі орынбасары
А. ХАЛЕЛ,
1-курс куратор-эдвайзер

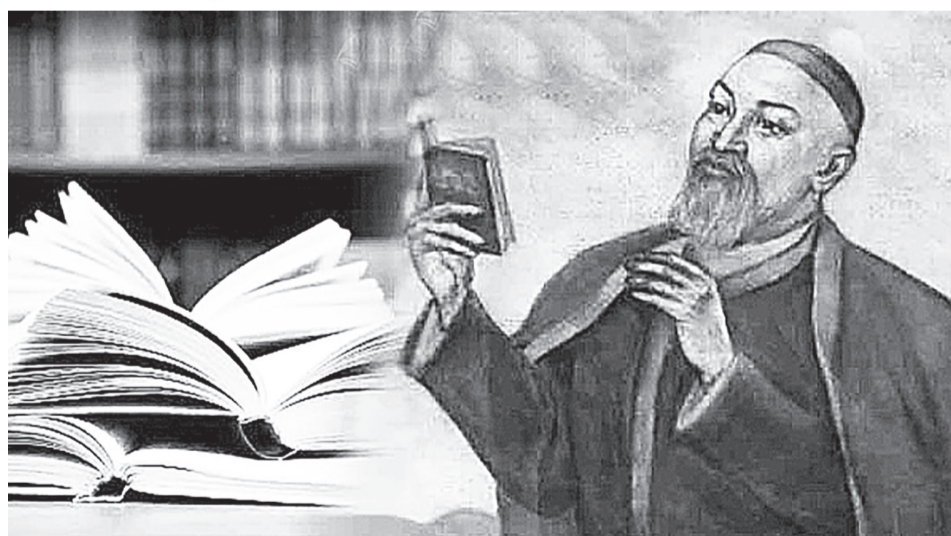
В юбилейном году, в честь 175-летия поэта Абая Кунанбаева, преподаватели кафедры языковой и общеобразовательной подготовки иностранцев проводят различные мероприятия для иностранных студентов ФДО, посвященные творчеству пророка своего поколения.

День рождения Абая – 10 августа – стал официальным праздником. Президент Казахстана Токаев Касым-Жомарт Кемелевич еще в мае 2019 года подписал указ, согласно которому празднование юбилея Абая должно пройти на высоком государственном уровне.

В КазНУ им. аль-Фараби в августе этого года состоялась презентация открытия тематического зала, посвященного юбилею Абая. Ректор КазНУ академик Мутанов Г.М. отметил, что творчество Абая является актуальным и в наше время, особенно для молодежи.

На факультете довузовского образования КазНУ им. аль-Фараби

Творчество Абая как аспект страноведения

учатся студенты-иностранцы из разных стран мира. Они изучают не только казахский и русский языки, но и знакомятся с историей Казахстана, достижениями страны в разных сферах.

Творчество Абая Кунанбаева занимает особое место в образовательном

процессе. Преподаватели кафедры языковой и общеобразовательной подготовки иностранных студентов рассказывают на уроках о роли Абая в становлении культуры, литературы, государственности страны. Преподаватели кафедры во

время дистанционного обучения на онлайн-уроках показывают студентам фотографии, фрагменты фильмов, знакомят с тематическим материалом.

Изучение творчества Абая помогает студентам-иностранцам лучше понять менталитет казахского народа, узнать духовные и бытовые ценности казахов, почувствовать самобытность Казахстана.

Духовное наследие Абая является богатством народа. Абай Кунанбаев был философом, поэтом, просветителем, основоположником новой казахской литературы, переводчиком. Он открыл новые горизонты для Казахстана в сближении с европейской и русской культурой.

Е. ИГНАТОВА,
Д. ТОЛМАЧЕВА,
кафедра языковой и общеобразовательной подготовки иностранцев факультета довузовского образования

ҚазҰУ студенттеріне POSCO Asia Fellowship стипендиясының 14-ші байқауы жариялады

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті халықаралық онлайн-вебинар аясында корпоративтік әлеуметтік жауапкершілікті жүзеге асыру тәжірибесімен бөлісті. Әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі Араб кеңесі (ACSR) ұйымдастырған іс-шараға QS беделді рейтинг агенттігінің, Араб университеттері одағының және ACSR-ге мүше жоғары оқу орындарының өкілдері қатысты.

Вебинар жұмысын бастай отырып, ACSR Бас хатшысы Ранда Ризк идеялар, ресурстар және тәжірибелермен алмасудың, сондай-ақ жоғары білім беру саласындағы әлеуметтік жауапкершіліктің жаһандық қозғалысын дамытудағы университеттер ынтымақтастығының маңыздылығын атап өтті.

Quasquarelli Symonds өкілдері университеттер жаңа сын-қатерлерге, соның ішінде COVID-19 ықпалына қалай жауап беруі тиіс деген ой-пікірлерімен бөлісті. «Университеттер студенттердің еңбек нарығының жаңа қажеттіліктеріне дайындығын қамтамасыз етіп, университет қабырғасынан шыққан кезде сұранысқа ие болулары үшін оларға тиісті біліктіліктерді үйрету қажет», – деп атап өтті QS Жаһандық серіктестік жетекшісі Зоя Зайцева. MENA & South Asia QS өңірлік директоры Эшвин Фернандес университеттер Мыңжылдықтың даму мақсаттарын басшылыққа ала отырып, тұрақты даму саласындағы бағдарламаларын алға жылжытып, іске асыру қажеттігіне назар аударды.

Семинарға қатысушылар әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің тәжірибесіне үлкен қызығушылық танытты. ҚазҰУ проректоры Шолпан Жаманбалаева «Университет 4.0» моделі аясында жүзеге асырылып жатқан әлеуметтік жауапкершілік саясаты мен тәжірибесі туралы айтып

берді. Оның негізін Ұлы ойшыл әл-Фарабидің ізгілікті қоғам ілімі құрайды, онда әрбір тұрғын бір-біріне өзара көмек көрсету арқылы жалпыға ортақ игілікке, яғни бақытқа қол жеткізуге ұмтылады. Бұл модельді ҚазҰУ БҰҰ-ның тұрақты даму жөніндегі «Академиялық ықпал» бағдарламасының Жаһандық хабы ретінде әзірлеп, енгізді. Ол білім мен инновацияның өндірушісі мен «жолсерігі» рөлінен бастап, мәдениет пен қоғамның «түрлендірушісі» миссиясына дейінгі университеттің ықпал ету аясын кеңейтуге бағытталған. Бүгінгі күні БҰҰ ұсынымы бойынша «Университет 4.0» моделі халықаралық деңгейде таратылуда.

Әлеуметтік жауапкершілік тәжірибесі ҚазҰУ-да бірнеше қоғамдық деңгейде жүзеге асырылады. Бастапқы деңгейде университеттік қоғамдастықтың әрбір мүшесі ішкі және сыртқы ортаны жақсарту бойынша өзіне міндеттемелер алуы тиіс деген міндеттеме қойылған. Бұған «Айналаңды нұрландыр», «ҚазҰУ – Гринкампус» және т.б. жобалар бағытталған. Студенттерді қайырымдылыққа баулу бағдарламалары енгізілуде, ізгілік этикасы бойынша арнайы оқу курстары және университеттік «парасаттылық мектебінің» жұмысы осы шараның маңызды құрамдас бөліктері болып табылады.

Әлеуметтік жауапкершіліктің аймақтық және ұлттық деңгейлері ҚазҰУ-дың жергілікті қоғамдастық пен қоғамның өзекті әлеуметтік мәселелерін шешуге қатысуы арқылы жүзеге асырылады. Халыққа қажетті құзыреттерді беруге және оның әлеуметтік хал-ахуалын жақсартуға бірқатар жобалар бағытталған. Оларға азаматтарды кәсіпкерлік дағдыларға оқыту, сотталғандарды қашықтықтан оқыту, әлеуметтік осал отбасылардан

шыққан балаларға арналған кәсіптік бағдар беру бағдарламалары, құқықтық сауаттылықты арттыру жөнінде кеңес беру, халық арасындағы дауларды медиация әдістерімен шешу және басқа да көптеген жобаларды жатқызуға болады. Пандемиямен күрес жағдайында ҚазҰУ зертханаларында ICESCO халықаралық ұйымы тарапынан қолдау тапқан коронавируспен күрес бойынша ғылыми жұмыстар жүргізілуде. ҚазҰУ арнайы қорғаныс шлемдерін шығаруды ретке келтіріп, оларды Алматы қалалық медициналық мекемелеріне тегін тапсырды. Университет өз инфрақұрылымын – жатақханалар мен диагностикалық орталықтарын – медицина қызметкерлері мен халыққа қызмет көрсету үшін ұсынды. Ерікті-студенттер колл-орталықтар мен халықты қолдау және дәрі-дәрмек жеткізу қызметтерінде жұмыс істеуде.

Халықаралық деңгейде әлеуметтік жауапкершілікті көрсете отырып, ҚазҰУ БҰҰ-ның Жаһандық Хабы ретінде «Университет 4.0» моделін БҰҰ Өркениеттер Альянсымен

бірлесіп «Ізгілікті қоғам азаматтарын қалыптастыру. Қазіргі заманғы университеттердің миссиясы» жобасын халықаралық деңгейде жүзеге асыруда. Оны жүзеге асыруға әлемнің 12 жетекші жоғары оқу орындарындағы әл-Фараби орталықтары іске қосылды. Посткеңестік кеңістіктегі жоғары оқу орындарының ішіндегі әлеуметтік-жауапты университеттердің (USRN) халықаралық желісіндегі жалғыз өкілі бола отырып, ҚазҰУ аталған ұйымның мүшелері үшін «Ізгілікті қоғам жолында: әлеуметтік жауапкершілікті университеттің әлеуметтік-гуманитарлық орталықтарының қызметіне қосу» атты семинар ұйымдастырды.

Әлеуметтік жауапкершілік бойынша онлайн-вебинар қызықты пікірталас және сұрақтар мен жауаптар сессиясымен аяқталды, оның шеңберінде спикерлер мен қатысушылар ақпаратпен және практикалық жұмыс тәжірибесімен бөлісті.

Өз тілшімізден

Дистанционный формат обучения внес свои коррективы в жизнь КазНУ им. аль-Фараби, но не отменил традиционный праздник – День знаний, который на факультете журналистики отметили онлайн-встречей студентов и преподавателей.

Встречу открыл декан факультета доцент Сагатбек Медеубек, тепло поприветствовав первокурсников. Заместитель декана по учебной работе доцент Айгерим Альжанова поздравила студентов и рассказала об особенностях организации учебного процесса в этом семестре. Она сделала небольшой экскурс в историю старейшего факультета вуза, который является ровесником

университета. С 1934 года журфак принимает будущих журналистов. Именно здесь, в стенах родного вуза, они делают первые шаги в печати и на радио.

На встрече говорили и о нашей гордости – выдающихся выпускниках, окончивших вуз и создававших в СМИ летопись нашей современности. Их имена навеки вошли в золотой фонд нашего университета, да и всей страны.

Сегодня на факультете журналистики множество добрых новшеств: педагоги освоили новые платформы, и занятия будут вестись в удобной для студентов форме. Ориентационная неделя для

первокурсников очень насыщенная: много встреч, новой информации, помогающей новичкам не растеряться в первом семестре, которая просто необходима для поддержки начинающих студентов. Первокурсников научат основам работы с платформами Zoom, Moodle, MS Neams. Это во многом облегчит их вхождение в учебный процесс. Познакомятся они и с Положением о студенте КазНУ. Видеоролик об университете наглядно представит все аспекты многогранной жизни первого вуза страны. Для новых студентов активисты подготовили обзорные лекции и презентации. Старшекурсники

рассказали об особенностях учебы на нашем факультете, о работающих кружках, главная цель которых – раскрыть таланты, которыми всегда славился журфак.

Совсем скоро и нынешние студенты отправятся в редакции средств массовой информации писать свою историю современности.

Лариса НОДА,
ст. преподаватель журфака,
лауреат Международного
Пушкинского конкурса,
лауреат премии
Союза журналистов Казахстана

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактор: Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ
Тілшілер: Айнұр АҚЫНБАЕВА,
Светлана ӨМІРФАЛЕЕВА
Фототілші: Марат ЖҮНІСБЕКОВ
Корректор: Гүлмира БЕКБЕРДИЕВА, Ағила ШҮРИЕВА

МЕКЕНЖАЙЫ:

050040, Алматы қ., әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 11-қабат, №1104 бөлме.
Байланыс телефоны: 377-33-30, ішкі: 11-94, тікелей: 377-31-48.
Электронды мекенжай: **kazuniver2016gazeta@gmail.com**

Бағасы келісім бойынша.
Таралымы 1000 дана

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
- «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.